

Sənətşünaslıq

TEATRŞÜNASLIQDA AKTYOR VƏ REJİSSOR PORTRETLƏRİ

Nərinə AĞAYEVA

Teatrşünaslıq müstəvisində aktyor və rejissor portretlərinin araşdırılması prosesində bir sıra obyektiv və subyektiv parametrlər diqqət mərkəzində dayanır. Sənətkarlar haqqında toplanan faktoloji material, tədqiqatə cəlb edilən və haqqında danışılan sənətkarın fərdi və peşəkarlıq xüsusiyyətləri əsasında teatrşünaslıqda aktyor və rejissor portretləri yaradılır. Dünya teatrşünaslığında mövcud olan aktyor portretlərinə nəzər salıb təsnifatlaşdırarkən, tam aydınlığı ilə görmək olar ki, dörd tip aktyor və rejissor portretləri mövcuddur: faktografik, tarixi-analitik, bədii-tarixi, konseptual. Amma teatrşünaslığa aid yüzrlə tədqiqatların heç birində bu tip portretlər ayrıca olaraq, sərbəst və müstəqil formada araşdırılmayıb; aktyor və rejissor portretlərində bu növlərin hamısından bu və ya digər formada istifadə edilir. Problemin milli teatrşünaslıq müstəvisində tədqiqat mənzərəsinin təsviri üçün yediminci əsrin əvvəllərində nəşr edilən əsərlərə diqqət yetirək.

Hələ XX əsrin əvvəllərindən etibarən Azərbaycan dilində çıxan qəzetlərdə teatr tamaşaları, aktyorlar barəsində kiçik həcmli yazılar, aktyor və rejissor portretlərinə rast gəlinirdi. Hələ 1920-ci il çevrilişindən əvvəl Azərbaycanda Mirzə Məhəmməd Axundzadə (1875-1923), Həbibbəy Mahmudbəyov (1864-1928), Cahangir Zeynalov (1865-1918), Mehdi bəy Hacınski (1879-1941), Hüseyn Minasazov (1881-1932), Xəlil İbrahim (1892-1938), Mustafa Quliyev (1893-1938) kimi istedadlı ziyalılar nəslə yetişirdi ki, bunlar da əksər hallarda peşəkar tənqidçi və tədqiqatçı-alim kimi məhsuldar fəaliyyət göstərirdilər.

Gəncə sənət məktəbinin müəllimi Mirzə Məhəmməd Axundzadənin 1909-cu ildə çap etdiyi "Tiyatro nədir?", 1923-cü ildə çap olunmuş "Azərbaycan türk teatrosunun müxtəssər tarixçəsi" kitabları milli teatrşünaslığımızın ilk pöhrələridir. Eləcə də görkəmli teatr xadimi Cahangir Zeynalovun "Tiyatro dəftərcəsi" dəyərli teatrşünaslıq sənədidir. Ötən əsrin ilk

onilliklərində Azərbaycan teatrşünaslığının yaradıcı dairəsi "Nical", "Səfa" cəmiyyətləri nəzdində fəaliyyət göstərən dəməklərdə, həmçinin "Kaspi", "İqbal", "Açıq söz" kimi qəzetlərdə, "Molla Nəsrəddin", "Tut", "Həyat", "Füyuzat" adlı jurnallarda teatr sənəti ilə bağlı dərc olunan məqalələr vasitəsi ilə öz ifadəsini tapırdı.

Amma çox keçmədən gətdikcə teatr sənəti haqqında yazılan məqalələrdə geniş və əhatəli təhlillər yer almağa başlayır. Şübhəsiz ki, bu sahədə yazıçı və dramaturqlarımızın zəhmətinin səmərəsi daha aydın şəkildə özünü göstərirdi. Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevin, Nəcəf bəy Vəzirovun, Nəriman Nərimanovun, Cəlil Məmmədquluzadənin teatr tənqidi məqalələri peşəkarlıq cəhətdən qənaətbəxş idi. 20-ci əsrin əvvəllərində teatr tənqidi ilə yanaşı teatr tarixinin öyrənilməsi istiqamətində də dəyərli işlər görüldü. 1923-cü ildə milli səhnə mədəniyyətimizi peşəkar ixtisaslı kadrlarla təmin etmək məqsədilə yaradılan Bakı Teatr Texnikumunun açılması çox böyük hadisə kimi tarixə yazıldı. 1930-1950-ci illər arasında Məmməd Sadiq Əfəndiyev, Əziz Şərif, Hənəfi Zeynallı, Mehdi Hüseyn, Əli Sultanlı, Məmməd Cəfər Cəfərov kimi qələm sahibləri peşəkar və xalq teatr tarixinin araşdırılması ilə məşğul olur, bir sıra teatr xadimlərinin yaradıcılıq portretlərini yazır və bununla da aktyor ifasının çoxplanlı xarakteri ayrıca tədqiqat mövzusu kimi müəyyənləşdirilir və teatrşünaslıqda portret janrının təməli qoyulurdu.

Milli tənqid tariximiz və teatrşünaslığımızın sadaladığımız zəngin fəaliyyət dairəsində, həmçinin elm kimi özünü təsbit etməsində isə AMEA-nın müxbir üzvü, sənətşünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, professor Cəfər Cəfərovun gördüyü işlər isə daha möhtəşəmdir. Cəfər Cəfərova qədar teatrşünaslıq qeyri-estetik tərdə fəaliyyət göstərirdisə, Cəfər Cəfərovun tədqiqatları estetik teatrşünaslıq yaratdı. Artıq 1950-ci illərdən sonrakı araşdırmalarda təsnifat və təhlillərə daha geniş

meydan verildi. Cəfər Cəfərovun milli səhnə sənətimizin müqəddir sənətkarları Hüseyn Ərəblinski, İsmayıl Hidayətzadə, Abbas Mirzə Şərifzadə, Məziyə Davudova, Həqiqət Rzayeva, Cahangir Zeynalov, Mehdi Məmmədov, Rza Təhmasib, Tofiq Kazımovun yaradıcılıqları barədə dəyərli elmi məqalələri və monoqrafiyalan görkəmli alimin yaradıcılığında mühüm yer tutur. Biz bu məqalədə Cəfər Cəfərovun Mehdi Məmmədov sənətkarlığına həsr etdiyi portret yazılan təhlil etməyə səy edəcəm və bu müstəvidə iki şəxsiyyətin - Cəfər Cəfərov və Mehdi Məmmədovun yaradıcılıq kredisunu, milli teatr sənəti və teatrşünaslığımızdakı sənətkarlıq mövqelərini incələyəcəyik. Amma bu ərsədə Cəfər Cəfərovun aktyor sənətkarlığı ilə bağlı monoqrafiyalardan bəzi faktlara diqqət yönəldək.

Görkəmli alim Cəfər Cəfərovun 1966-cı ildə yazdığı "Hüseyn Ərəblinski: sənəti və mübarizəsi" adlı yazısından aşağıdakı sətirlərə diqqət yetirək: "15-16 il bundan əvvəl Hüseyn Ərəblinski »aqqında ilk dəfə əsər yazmaq fikrinə düşəndə »iss edirdim ki, onun »ayatına, sənətinə dair məlumatım, təsəvvürüm azdır, sət»idir. Ömrümdə sənnədə görmədiyim sənətkar »aqqında belə zəif təsəvvür əsasında nə yazmaq olar, kimi inandırmaq olardı... Özümü doğrultmaq üçün yalnız bunu deyə bilərəm ki, məlumatım az olsa da, »əvəsim, »tirasım güclü idi. İçəridən alışıb yanırdım. Yazmamaq mümkün deyildi. Mənə elə gəlirdi ki, Ərəblinskiyi duyuram, görürəm. Ola bilməz ki, onun »aqqında qələmədən yalan sızsın, qəlpəlik Ərəblinski sənəti ilə uyşan şey deyildir. Bunu da deyim ki, yalnız intuisiya deyildi, mənim duyduqlarımda məntiqin, ağılın, təcrübənin də təsiri var idi" [1, s.5].

Doğrudan da 1949-cu ildə aktyorun ölümünün 30 illiyi münasibətilə nəşr edilən "Hüseyn Ərəblinski" məcmuəsində Cəfər Cəfərovun məqaləsini oxuyanda »iss edirsən ki, münasibət, anlayış, qiymət doğrudur, düzgündür.

C. Cəfərov müqəddir aktyor Ca»angir Zeynalov »aqqında isə belə yazmışdı: "Realist Zeynalov üçün sənnədə canlılıq və sadəlik səciyyəvi idi. Aktyorun oyununda duyulan eşq və »tiras onun sənətinə böyük emosional qüvvət verirdi. Belə bir »tiras sayəsində Zeynalov öz surətlərini daim yeni və gözənilməz cizgilərlə zənginləşdirirdi. Zeynalov sənəti üçün səciyyəvi olan bu prinsiplərin bütün Azərbaycan teatr üçün »əmiyyəti vardır". Sonra tənqidçi C. Zeynalovu rus sənnəsinin n»əng komediyası ustası M. Şepkinlə müqayisə edərək göstərir ki, "Şepkin rus sənnəsində nə rol oynayırdısa, Zeynalov »əmin rolu Azərbaycan sənnəsində yerinə yetirmişdir. Yəni Şepkin rus sənnəsində Qoqol dramaturgiyasına, Qoqol teatrına əsaslanaraq, realizmi başlıca cərəyan kimi təsbit etmişdirsə, Zeynalov Axundov dramaturgiyasına, Axundov teatrına əsaslanaraq Azərbaycan sənnəsində realizm məktəbinin banisi olmuşdur" [1].

A.M. Şərifzadə haqqında yazılanlarda müqəddir aktyorun böyük ilhamla yaratdığı Aydın, Oqtay, Elxan ("Od gəlini"), Eyvaz ("1905-ci ildə"), Şeyx Sənan, İblis, Knyaz, Seyavuş, Karl Moor ("Qaçaqqlar"), Otello,

Hamlet, Maqbet, Ağa Mə»əmməd şa» Qacar, Gəvə və s. obrazlarını ətraflı və dərin t»ənil edən Cəfər Cəfərov çox doğru olaraq onun repertuarını üsyankar fikirlər, coşğun »tiraslar, dərin »isslərə zəngin repertuar adlandırmışdı. O, A.M. Şərifzadə sənətkarlığını səciyyələndirərək yazırdı: "Onun oyununda nəciblik var idi. Aktyorun bütün »ərkətlərində, jestlərində, ədalərində ağır bir vəzn və nəciblik vardı. Bu yalnız fitri keyfiyyət deyildi. Abbas istedadının nəcibliyi yaxşı bədii zövqün, daxili bir ölçü »issinin »əngdarlıq meylinin mə»sulu idi. Bu nəciblik məna ilə dolu nəciblik idi" [1].

"Aktyor sənəti böyük istedad, zəka, təmkinlik, səy, vərdiş, bilik və »əttə özünün ən yüksək zirvəsində isə da»ıyana bə »ünər tələb edir". Həgelin bu müddəalan ilə bütünlüklə razılaşan Cəfər Cəfərov, »əm də bu fikirdə idi ki, aktyor da yazıçı, rəssam və bəstəkar kimi fərdi xüsusiyyətlərə malik olan bir yaradıcıdır. Onun da özünə görə fikir və obraz əlaməti vardır. Tənqidçi bu əqidədə idi ki, aktyorların yaradıcılığı pərdə qapanan kimi görünməz olduğu üçün onlara qarşı da»a diqqətli, da»a qayğıkeş olmalı, onların sənəti və irsi da»a çox təbliğ edilməlidir. Müəllimlər müəllimi, alim-şəxsiyyət Cəfər Cəfərov bu fikirdə idi ki, aktyor da yazıçı, rəssam və bəstəkar kimi fərdi xüsusiyyətlərə malik olan bir yaradıcıdır. Onun da özünə görə fikir və obraz əlaməti vardır. Ancaq iş burasındadır ki, aktyorların yaradıcılığı pərdə qapanan kimi görünməz olur. Buna görə də onlara qarşı daha diqqətli, daha qayğıkeş olmalı, onların sənətini və irsini daha çox təbliğ etməliyik. O, həmçinin bunu da xüsusi qeyd edirdi ki, aktyor yaradıcı olmalıdır. Bu o deməkdir ki, onun üçün rol oynamaq yeni bir insan obrazı, fərdiləşdirilmiş bir xarakter deməkdir. Əgər aktyor roldan rola fərqlənməyəcəksə, ya da bu fərq çox az və z»əri olacaqsə, onda aktyorluq çox cansız bir peşədir. Aktyor sənətinin »üşnə və ləzzəti də ondadır ki, hər bir yeni rolda yenidir, başqa bir ələmdir.

O zamanlar gənc rejissor Mehdi Məmmədov teatr səhnəsində rejissor və aktyor kimi sözünü deməyə başladığı məqamlarda Cəfər Cəfərov artıq geniş dünya görüşünə, dərin estetik keyfiyyətlərə malik tənqidçi-ziyalı kimi tanınmışdı. Cəfər Cəfərovun müasir milli dramaturgiyamıza və teatr sənətinə yüksək mədəniyyətlə yanaşması məhz onun yüksək mədəniyyəti və zövqü, intellektual səviyyəsi ilə bağlı idi. 1950-ci ildə Ə. Haqverdiyevin Mehdi Məmmədovun quruluşunda göstərilən "Dağilan tifaq" əsərinin tamaşası Cəfər Cəfərova qane etməmiş və bu xüsusda "Dağilan tifaq" [2] adlı məqaləsində tamaşanın tənqid etmişdi. "Kommunist" qəzetinin 1950-ci il 22 fevral tarixli nömrəsindəki redaksiya məqaləsində [3] də "Dağilan tifaq" tamaşası kəskin tənqid edilmişdi. Qəribədir ki, vaxtilə A.M. Şərifzadənin hazırladığı "Dağilan tifaq" tamaşası haqqında obyektiv məqalə yazan, tamaşanın çatışmazlıqlarını və nöqsan cəhətlərini diqqətə çəldirən Mehdi Məmmədov öz quruluşunda vaxtı ilə irəli sürdüyü fikirləri əyani olaraq bir rejissor kimi həyata keçirə bilməmişdi. Bu tamaşaya daxilən bağlı olmasına, onu qiymətləndirib sevməsinə baxmayaraq Mehdi Məmmədov onu repertuarda çox saxlaya bilmədi, cəmi on doqquz tamaşa oynandı. Sonrakı dövrlərdə M.

Məmmədovun "Dağilan tifaq" tamaşasını bütövlüklə inkar edən, onu "yanlış tamaşa" adlandıran, bu tamaşadan özü üçün ciddi bir dərs almağı rejissorla məsləhət görən tənqidçilər onun tamaşasını yüksək qiymətləndirmiş, oradakı rejissor işini pyesin səhnə tarixində tamamilə yeni, tərəvətli və maraqlı cəhət hesab etməklə rejissorun da öz düşüncə və axtarışlarının bəhrəsindən məmnun qaldığını söyləmişdi.

Bu tamaşa ilə bağlı hadisələr tənqidçi Cəfər Cəfərovla rejissor və aktyor Mehdi Məmmədov arasındakı münasibətlərdə nisbi soyuqluq yaratsa da, hər iki sənətkarın teatr sevgisinə və sənət fədakarlığına təsir edə bilmədi. Cəfər Cəfərov ömrünün sonuna kimi bu fikirdə qaldı ki, "Ə.Haqqverdiyevin "Dağilan tifaq"ı səhnədə faciəli bir vəqəenin təsvirinə nail olmaq baxımından rejissorla imkanlı görünmüşdü. Məsələni mürəkkəbləşdirən yalnız o idi ki, əsərin əsas surəti mənfə qəhrəman idi, öz tifaqının dağılmasını şəxsi faciə kimi yaşayan əsil-nəcəbatlı mülkədar Nəcəf bəy idi. Lakin bu cəhət Nəcəf bəyi tragik bir təbiət kimi qəbul etməsi üçün rejissorla mane olmamışdı". Hər halda "Mehdi Məmmədovun bir rejissor kimi gücünü ifadə edən bu cəhət bu dəfə özünü doğrulda bilməmişdi. Tamaşanın "daqiq müəyyən olunmuş janrına - faciəyə və onun klassik düsturuna - iztirab yolu ilə təmizlənmə prinsipinə sədaqət tamaşaya mücərrədlik ünsürləri gətirmiş, onu pyesin konkret ictimai-tarixi məzmunundan və mənasından bir qədər uzaqlaşdırmışdı. Amma bununla belə rejissor Mehdi Məmmədov yaradıcılığına böyük inam və etibar göstərən Cəfər Cəfərov qeyd edirdi ki, "bu yaradıcılıq işindən "Dağilan tifaq" - N.A.) sonra Mehdi Məmmədov sübut etdi ki, o, klassik irsin ən yaxşı şərhçilərindən biridir" [4]. Günlər keçdikcə Cəfər Cəfərovla Mehdi Məmmədov münasibətlərində daha çox aydınlıq yaranırdı. Hələ tamaşa hazır olub, ictimai baxışa buraxılmazdan əvvəl Mehdi Məmmədovun xahişi ilə Cəfər Cəfərov baş məşqlərdə iştirak edər, öz qeydlərini söyləyərdi.

1968-ci ildə Mehdi Məmmədov haqqında çap edilən "Rejissor sənəti" adlı kitabı bir daha sübut etdi ki, Cəfər Cəfərov Mehdi Məmmədovun yaradıcılıq həyatının, fəaliyyətinin bütün cəhətlərini ardıcıl izləyir və düzgün dəyərləndirir. Həm də Mehdi Məmmədovun bir nəzəriyyəçi-əlim kimi fəaliyyəti, onun 1967-ci ildə "Azəri dramaturgiyasının estetik problemləri" kitabını yazıb çap etdirməsi və sənətşünaslıq doktoru elmi dərəcəsi alması, eyni zamanda aktyorluq fəaliyyəti - Əbdək, Şah, Munis, Qıvam ("Nizami"), Karton ("Madrid"), Qaya ("Bahar"), Eldar ("Vaqif"), doktor Söhbət ("Xanlar"), Kamakov ("Alov"), Qaya ("Onu bağışlamaq olarmı?" filmi) və digər rollar yaratması Cəfər Cəfərovun diqqət mərkəzində idi. "Mehdi Məmmədov teatr sənəti sahəsindəki fəaliyyətinə aktyorluqla başlamış, az keçmədən rejissorluğa meyli etmiş, sonralar isə bu iki yaradıcılıq keyfiyyətlərini üzvi surətdə birləşdirərək hər ikisinə eyni dərəcədə doğmalılıq münasibəti bəsləmiş, bu sahədəki zəngin təcrübəsini elmi yaradıcılığı ilə birləşdirərək onları daha da qüvvələndirmişdir" [5]. Bütün

bu uğurlar rejissor-aktyor Mehdi Məmmədov alim-estetik Mehdi Məmmədovun yetişməsinə zəmin oldu; alim-estetik Mehdi Məmmədov isə rejissor-aktyor Mehdi Məmmədovu daha da qüvvələndirdi.

Tənqidçi Cəfər Cəfərov rejissor, aktyor, estetik Mehdi Məmmədova tələbkarlığını heç zaman əskiltmədi. Çünki onun tələbkarlığı yüksək səviyyədə olduğu kimi, həm də prinsipial mahiyyətə malik idi. Cəfər Cəfərov rejissor dostunun belə bir yaradıcılıq keyfiyyətini də duymuşdu ki, yekrəngliyə, stereotipa və hər cür digər doqmalara qarşı çıxan M.Məmmədov tamaşaların janr-üslub əlvanlığına, hər cəhətdən teatral, baxımlı, tamaşalı olmasına cəhd edirdi. Teatr sənətinə məxsus improvizasiya keyfiyyəti onun üçün doğma idi. 1970-ci ildə dahi Hüseyn Cavidin "Xəyyam" pyesinin quruluşunu verən Mehdi Məmmədov 1974-cü ildə M.Qorkinin "Meşşanlar", 1978-ci ildə C.Məmmədquluzadənin "Dəli yığıncağı", 1983-cü ildə H.Cavidin "İblis" əsərlərinin səhnə təsvirini verdi. İstər rejissor işi, istər bədii tərtibat, istərsə də aktyor ifası baxımından teatrımızın ən yaxşı tamaşaların sırasına daxil olan bu tamaşalar Mehdi Məmmədovun bir rejissor və aktyor kimi yetkinləşdiyini, sənətin yüksək zirvəsində məqam tutduğunu sübut etdi. Rejissor özü sonrakı illərdə qeyd edirdi ki, bu müvəffəqiyyətli tamaşaların yaranmasında Cəfər Cəfərovun tənqidi, obyektiv, prinsipial fikirləri az rol oynamayıb.

Cəfər Cəfərov deyirdi ki, mən o sənətkarları sevirəm ki, köhnəlmirlər, daim yenidirlər, zamanla, zövqün dinamik təbiətilə uyğunlaşa bilərlər. Bu sözləri eyni ilə onun özünə də aid etmək olar. O, heç vaxt köhnəlmədi, daim yeni, tərəvətli, yeni təfəkkürə, yeni düşüncə tərzinə, yeni hissə malik bir insan - alim olaraq təkamül yolu ilə irəlilədi. Zamanla zövqün dialektik təbiətini özündə ehtiva edə bildi. Görkəmli dramaturq İlyas Əfəndiyev müsahibələrinin birində onun haqqında demişdi: "Teatr Cəfər üçün müqəddəs bir əlamət idi. Mən teatrın onun qədər sevən, onun qədər dərinə dərk edən ikinci bir adam tanımıram". Xalq yazıçısı Elçin doğru olaraq qeyd edir ki, "Sən həmişə mənimləsən" pyesi dramaturgiyamızda və teatr sənətində necə bir parlaq hadisəyə çevrilsə, "İlyas Əfəndiyev teatrı" estetik anlayışını yaratdısa, "Təklük faciədir" məqaləsi də teatrşünaslığımızda eyni hadisəyə çevrildi, "Cəfər Cəfərov teatr tənqidi" nəzəri-estetik məfhumunun tam olaraq formalaşmasında ciddi rol oynadı." [6].

Azərbaycan ədəbi-estetik fikir tarixində C.Cəfərovun elmi yaradıcılığı bir sıra xüsusiyyətləri ilə diqqəti cəlb edir: nəzəriyyəçi-əlim teatr tənqidi və tarixi, milli teatrşünaslığın nəzəri problemlərini »əll etmək sa»əsindəki yorulmaz fəaliyyəti, milli teatr fikrini itifaq və dünya səviyyəsinə qaldırması sahəsində gördüyü əməli işlərlə klassik və müasir professional teatr »ərakətinin ilk mükəmməl elmi tarixini yaratmışdır. "Azərbaycan Dram Teatr tarixi" "Azərbaycan Teatrı" kimi fundamental tədqiqatları onu görkəmli teatr mütəxəssisi kimi tanıtmışdır. Azərbaycan teatrının keçdiyi böyük və mürəkkəb yolun özünəməxsus fəaliyyət mərhələləri, görkəmli sənə ustarlarının

mübarizə və yaradıcılıq portretləri Cəfər Cəfərovun qələmi ilə sənədləşərək əbədiləşmişdir.

Görkəmli rejissor Mehdi Məmmədovun da milli teatrşünaslığın inkişafı yolunda böyük xidmətləri vardır. O, "Azəri dramaturgiyasının estetik problemləri", "Teatr düşüncələri", "Hüseyn Ərəblinski", "Onun sənət ulduzu", "Teatrlar, aktyorlar, tamaşalar", "Rejissor sənəti", "Sabit Rəhman", "Moskva Akademik Bədaye Teatrı", "Aleksandr Tuqanov" kitabları dəyərli yaradıcılıq örnəkləridir. Amma maraqlıdır ki, bu örnəklərin müəllifi Mehdi Məmmədovun sənətkar kredosu bir çox məqamlarda görkəmli teatrşünas Cəfər Cəfərovla eyni müstəvidə kəşifir, qovuşur və bu əməkdaşlıq, dost

və həmkar tandemindən, əlbəttə ki, teatrşünaslıq elmi bəhrələnirdi.

Milli teatrımızın tarixi, yaradıcılıq yolu, ayrı-ayrı aktyorlar, rejissorlar, dramaturqlar, eləcə də teatr tənqidi ilə məşğul olan sənətkarlar barədə yazılan inili-xırdalı məqalələr, resenziyalar, kitab və monoqrafiyalar, məcmuələr milli teatrımızın tarixinin öyrənilməsi işində böyük əhəmiyyətə malik olduqları kimi, həm də teatrşünaslıq elminin inkişafına kömək edərək, müasir teatr düşüncəsi, ümumilikdə teatr prosesi üçün dəyər və əhəmiyyətini itirməyibdir.

Açar sözlər: aktyor, rejissor, teatr, teatrşünaslıq, yaradıcılıq portretləri

ƏDƏBİYYAT

1. Cəfərov Cəfər. Əsərləri. İki cildde. İkinci cild. Bakı: Azərneşr, 1969, s.5.
2. C.Cəfərov. "Dağilan tifaq" "Ədəbiyyat qəzeti", 3 mart 1950.
3. "Dağilan tifaq". "Kommunist" qəzeti. 22 fevral 1950.
4. Cəfər Cəfərov. Rejissor sənəti. Bakı, Azərneşr, 1969, s. 81 (rus dilində).
5. Yəna orada.
6. Nəsilərdən nəsilərə - xalq yazıçısı Elçin yazır. "525-ci qəzet", 15.12.2014.

Актерские и режиссерские портреты в театроведении

В статье затрагиваются и анализируются актерские и режиссерские портреты в контексте театроведения. Отмечается, что личность актера и режиссера подлежит истолкованию в театроведческих исследованиях. Рассматриваются статьи, книги, монографии о творчестве знаменитых актеров и режиссеров национальной сцены, в частности уделяется большее внимание на труды выдающегося театроведа Джафара Джафарова о творчестве актера, режиссера и теоретика Мехти Мамедова, взаимосвязей их творческого тандема.

Ключевые слова: актер, режиссер, театр, театроведение, творческие портреты

Actor and director portraits in teatrology

The article states and analyzes actor and director portraits in the context of teatrology. It is noted that the personality of an actor and a director is subjected to the interpretation in theatrical studies. The article deals with the articles, books, monographs about famous actors' and directors' creations of the national scene, especially more attention is paid to eminent theatricologist Jafar Jafarov's works about actor, director and theorist Mehdi Mammadov's creation and interrelation of their creative tandem.

Key words: actor, director, theatre, theatre science, creative portraits